

чинність 21 грудня 2010 р. // Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1507-17?test=XNLMf5x.qwJg2ctwZijWp3aeHdlkcsFggkRb11c>

6. Гуторова Н.О., Вересов В.М. Адміністративна та кримінальна відповідальність в Україні: проблеми гармонізації законодавства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми систематизації законодавства України про адміністративні правопорушення» (м. Сімферополь, 7-8 грудня 2006 року) / Кримський юридичний інститут Харківського національного університету внутрішніх справ. — Сімферополь, КЮІ ХНУВС, 2006. — 320 с.
7. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. // Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page44>

Комбарова Ю.В. До питання про адміністративну відповідальність юридичних осіб в Україні

Досліджене діюче адміністративне законодавство у контексті проблемних питань відповідальності юридичних осіб за вчинення адміністративного правопорушення.

Ключові слова: юридична особа, адміністративна відповідальність.

Комбарова Ю.В. К вопросу об административной ответственности юридических лиц в Украине

Рассмотрены действующее административное законодательство в контексте проблемных вопросов ответственности юридических лиц за совершение административного правонарушения.

Ключевые слова: юридическое лицо, административная ответственность.

Kombarova Y.V. To the question of the administrative responsibility of legal persons

Review the current administrative law issues in the context of liability of legal persons for committing an administrative offense.

Keywords: legal persons, administrative responsibility.

Ославський М.І.

АНАЛІЗ НОВЕЛ ЗАКОНУ «ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ»

УДК 342.9

Інститут адміністративних послуг - це новий інститут адміністративного права, що з'явився внаслідок демократизації української держави та визнання за нею нової публічно - сервісної, обслуговуючої функції.

Головними ідеологами запровадження адміністративних послуг в Україні є, насамперед, такі представники науки адміністративного права як В.Б. Авер'янов, І.П. Голосніченко, С.В. Ківалов, І.Б. Коліушко, В.П. Тимошук та інші. Опонентами цієї теорії є представники юридичної науки, які ставлять під сумнів саму можливість вживання категорії «послуги» стосовно діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування [1, с. 109–114].

Впродовж тривалого часу поняття та засади надання адміністративних послуг регулювалось цілою низкою неузгоджених нормативно-правових актів. Відповідно до Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2006 р. № 90-р, адміністративна послуга визначається як це результат здійснення владних повноважень уповноваженим суб'єктом, що відповідно до закону забезпечує юридичне оформлення умов реалізації фізичними та юридичними особами прав, свобод і законних інтересів за їх заявою (видача дозволів (ліцензій), сертифікатів, посвідчень, проведення реєстрації тощо) [2]. Тотожне визначення адміністративної послуги закріплюється в Наказах Міністерства аграрної політики України від 28.03.2008 р. № 195; Міністерства економіки України від 12.07.2007 р. № 219; Національної комісії регулювання електроенергетики України від 31.08.2007 р. № 49.

Відмінне визначення міститься у Постанові Кабінету Міністрів України від 17.07.09 № 737 «Про заходи упорядкування державних, у тому числі адміністративних послуг», якою адміністративна послуга визначена як державна послуга, яка є результатом здійснення суб'єктом повноважень щодо прийняття згідно з нормативно-правовими актами на звернення фізичної або юридичної особи адміністративного акта, спрямованого на реалізацію та захист її прав і законних інтересів та/або на виконання особою визначених законом обов'язків (отримання дозволу (ліцензії), сертифіката, посвідчення та інших документів, реєстрація тощо) [3].

6 вересня 2012 року був прийнятий Закон № 5203-VI «Про адміністративні послуги». Проект цього закону був поданий до Верховної Ради 9 листопада 2011 року Президентом України. Вказаний законопроект готувався Міністерством юстиції України починаючи з 2008 року, і не зазнав кардинальних змін у порівнянні з текстом, що вносився в порядку законодавчої ініціативи урядом України на початку 2010 року.

Основними новаціями Закону України «Про адміністративні послуги» від 6 вересня 2012 року слід визнати:

- законодавчу фіксацію поняття «адміністративні послуги»;
- визначення умов щодо інформування громадян про адміністративні послуги;
- визначення основ для ведення реєстру адміністративних послуг, запровадження єдиного веб-порталу адміністративних послуг;
- передбачення необхідності створення центрів надання адміністративних послуг;
- встановлення порядку надання «супутніх послуг» – ксерокопіювання, ламінування тощо та заборона органам влади надавати такі супутні послуги.

На нашу думку, оцінити законодавче визначення адміністративних послуг можна, зокрема, шляхом встановлення його відповідності доктринально-визначеним ознакам адміністративних послуг, до яких В. Авер'янов зараховує:

- надання цих послуг спрямоване на створення належних умов
- для повноцінної реалізації приватними особами належних їм прав та
- виконання покладених на них обов'язків;
- приватні особи мають право на свій розсуд (окрім вчинення неправомірних дій) користуватися результатами наданих їм адміністративних послуг [5, с. 150].

В. Тимошук як другорядну ознаку адміністративних послуг виділяє їх типовість, або ординарність. Ця ознака є особливо актуальною для адміністративних послуг, які можуть надаватися

через «універсами послуг», «єдині офіси», де спілкування між адміністративним органом і особою фактично є «документальним» і, як правило, не вимагає особистого контакту з особою [6, с. 120]. Аналізованим законом дотримана концепція «універсаму послуг» запропонована Тимощуком В.П.; вони отримали назву «Центри надання адміністративних послуг».

Легеца Є.О. виділяє наступні ознаки адміністративних послуг в Україні:

- адміністративні послуги надаються лише за безпосередньою ініціативою (заявою) фізичних та юридичних осіб, незалежно від самої форми заяви особи (усна чи письмова) та порядку її отримання органом влади;

- надання адміністративної послуги можливе лише у випадку, коли є спеціальне правове регулювання порядку надання такої послуги (імперативність правового регулювання отримання адміністративної послуги);

- адміністративні послуги надаються визначеним законодавчим органом виконавчої влади або місцевого самоврядування;

- надання адміністративних послуг по відповідній процедурі;

- результатом надання адміністративної послуги є індивідуальний акт типової форми або адміністративним актом буде рішення органу про реєстрацію чи видачу свідоцтва [7, с. 204].

У відповідності до ст.1 Закону «Про адміністративні послуги» остання визначена як результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону. Вказане визначення концентрує основні вище перелічені доктринальні ознаки. Разом з тим, більша конкретизація сприяла б необґрунтованому «роздуванню» визначення і погіршення його сприйняття. Вони відображені у змісті закону.

Аналізуючи решта новел Закону «Про адміністративні послуги», слід звернути увагу на наступне. Передбачено надання адміністративних послуг в електронній формі з використанням

мережі Інтернет через Єдиний державний портал адміністративних послуг.

У ст.1 закону також уточнено такі важливі поняття як суб'єкт звернення та суб'єкт надання адміністративної послуги. Особливо слід наголосити, що право на отримання адміністративних послуг гарантовано не лише фізичній, але і юридичній особі. Суб'єкт надання адміністративної послуги визначено як орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги. Розширено коло принципів надання адміністративних послуг порівняно із існуючими принципами роботи органів державної влади та місцевого самоврядування. Пропоновані доктриною адміністративної науки принцип організації єдності та принцип «єдиного вікна» втілилися у п.п.8-10 ч.1 ст.4 закону і отримали назви: раціональної мінімізації кількості документів та процедурних дій, що вимагаються для отримання адміністративних послуг; неупередженості та справедливості; доступності та зручності для суб'єктів звернень.

Одним із нових принципів, які закріплені у ст.7 Закону є принцип захищеності персональних даних, який відображає положення закону «Про захист персональних даних» 2011 року.

Аналізованим законом також визначено форми, види адміністративних послуг та строки їх надання. Передбачено, що лише законом визначається вичерпний перелік адміністративних послуг, а також встановлено заборону делегування суб'єктам господарювання повноважень з надання адміністративних послуг. Крім того, встановлено заборону адміністративним органам (крім бюджетних установ, яким відповідно до закону делеговано повноваження з надання адміністративної послуги) надавати платні господарські послуги; визначено критерії, за якими встановлюється розмір плати за послуги.

Нажаль, Закон України «Про адміністративні послуги» має окремі недоліки, наприклад, щодо розмежування державних та муніципальних послуг. Проте, ця невизначеність сягає коренями

значно глибше: закони «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування в Україні» надто широко та без достатньої конкретизації встановлюють повноваження органів виконавчої влади на місцях та органів місцевого самоврядування. На нашу думку конфлікту повноважень з приводу надання адміністративних послуг досі не виникло виключно по тій причині, що місцеве самоврядування, будучи наділене повноваженнями і, при цьому, не маючи коштів, відповідно не претендує на їх реалізацію.

Закон України «Про адміністративні послуги» не закріпив достатнього рівня децентралізації надання адміністративних послуг. Ч.ч. 2, 3 Ст.12 аналізованого закону «Центр надання адміністративних послуг» передбачає, що Центри надання адміністративних послуг утворюються при міських радах (їх виконавчих органах) міст обласного та/або республіканського Автономної Республіки Крим значення, Київській, Севастопольській міських, районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністраціях. У населених пунктах, які є адміністративними центрами областей, районів і Автономної Республіки Крим, а також у містах Києві та Севастополі центри надання адміністративних послуг утворюються за рішенням відповідних селищних або міських рад і можуть забезпечувати надання адміністративних послуг, у тому числі відповідними обласними, районними та міськими державними адміністраціями, на основі узгоджених рішень.

Слід підтримати думку І.Коліушка, який вказує, що передбачення можливості створення Центрів надання адміністративних послуг у регіонах має деструктивний характер. Уможливлення створення центрів надання адміністративних послуг на рівні регіону свідчить про серйозну зміну розуміння призначення центрів надання адміністративних послуг. Адже вони покликані забезпечити не лише зручність і прозорість відносин громадян із чиновниками, а й створити умови для децентралізації адміністративних послуг. Громадянам зручно звертатися за всіма послугами

в центрів надання адміністративних послуг своєї громади, а не їздити в обласний Центр [8].

Самостійною проблемою, яка потребує визначення на законодавчому рівні, є встановлення порядку визначення плати за надання адміністративних послуг. Потрібна відповідь на питання: коли адміністративні послуги є платними, а коли безоплатними; хто і як визначає розмір плати за адміністративну послугу, як адмініструються відповідні кошти.

1. Гаращук В. *Управлінські послуги – новий інститут чи нова помилка?* // Вісник АПРН України. – 2001. – № 3. – С. 109–114.
2. *Концепція розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2006 р.* // Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/show/45467>.
3. *Про заходи упорядкування державних, у тому числі адміністративних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2009 р.* // Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/show/7337/89>
4. *Про адміністративні послуги: Закон України від 6 вересня 2012 р.* // Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>
5. *Виконавча влада і адміністративне право / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К.: Алерта, 2002. - 876с.*
6. *Тимощук В.П. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України. – К.: Юрінком Інтер, 2003. -537с.*
7. *Легеза С.О. Щодо визначення адміністративних послуг в Україні // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - С. 203 – 208*
8. *Коліушко І. Чергове реформування адміністративних послуг? // Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/columns/2011/11/16/6760192>.*

Ославський М.І. Аналіз новел закону «Про адміністративні послуги»

Наукова стаття присвячена аналізу новел закону «Про адміністративні послуги» щодо регулювання адміністративних послуг, які надаються в Україні.

Ключові слова: адміністративні послуги, поняття, ознаки.

Ославський М.І. Аналіз новел закона «О административных услугах»

Научная статья посвящена анализу новел закона «О административных услугах» о регулировании административных услуг, которые предоставляются в Украине.

Ключевые слова: административные услуги, понятие, признаки.

Oslavskiy M.I. Analysis of novelty of law «About administrative services».

The scientific article is devoted a category «administrative services» which are given in Ukraine. Basic approaches are examined in relation to determination of concept administrative services, the signs of administrative services are selected.

Keywords: administrative services, concept, signs.

Шурупова К.В.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДОСТУПУ ДО ІНФОРМАЦІЇ

УДК 342.9:5.08

Постановка проблеми. Отримання документованих або публічно оголошених відомостей про події та явища, що відбуваються в суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі, є засобом участі фізичних та юридичних осіб у суспільних і державних справах. Особливо важливою є правова регламентація об'єктно-суб'єктного складу відносин з приводу доступу до інформації в умовах формування демократичної, правової держави в Україні, найвищою соціальною цінністю якої визнається людина. Саме тому суспільні відносини, що виникають з приводу одержання, використання та доступу до інформації, потребують комплексного дослідження. Крім того, можливість отримання достовірної інформації підвищує актуальність питання правового регулювання доступу до інформації, процесів розвитку інформаційних технологій, формування інформаційного суспільства.

Аналіз останніх публікацій. Провідними дослідниками в даній галузі є: В. М. Брижко, М. С. Демкова, Р. А. Калюжний, Д. В. Колобанов, Л. В. Кузенко, Є. В. Петров, В. С. Цимбалюк, М. Я. Швець, які аналізують питання змісту та ознак поняття «право на інформацію», розкривають практичну реалізацію